Ч. 160 (12.526). Львів, середа 23. липня 1930. Poeztowa opłata zapłacono ryczałtem. Рік LI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.

Конто почт. щадн. 143.322.

Адреса для телеграм: „Діло", Львів.

Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.

Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:

Місячно	5·00 зол.
Чвертьрічно	15·00 „
Піврічно	27·50 „
Річно	55·00 „

ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

Національні меншини і недержавні народи.

Львів, 21. липня 1930.

Мало є уже нині в світі таких поважних політиків і публіцистів, які справді вірилиб, що справа т. зв. національних меншин є внутрішньою справою поодиноких держав. Коли хтось таке все ще твердить, то такі твердження походять або з малоповажного джерела (від ріжних демаґоґів або „револьверових" брукових органчиків преси), або вони говорені нещиро, для цілей тактичних. Недоцінювання т. зв. меншиневого питання в його міжнародньому масштабі є вже сьогодні струсиною політикою, ведення якої виставилоб свідоцтво убожества кожному політикові, кожному державному діячеві. Бо не лише формально це питання має міжнародній характер з титулу істнування деяких міжнародніх договорів, в яких воно в ріжних формах фіґурує. Ще більше надає йому світове міжнародне значіння життя, яке раз-у-раз підкреслює гостроту конфліктів, що виринають поміж національностями, що входять у склад інших, чужонаціональних, держав і т. зв. пануючими націями, які простягають свою державну владу поза власні етноґрафічні границі. Це питання надзвичайно важке й скомпліковане, бо воно не лише обертається у границях свободолюбивого національного розвитку одних та імперіялістичного гону других, але воно тісно звязане з етнічними, економічними, соціяльними, стратеґічними і ріжними іншими інтересами держав та народів.

Національне питання набрало в останніх днях нового розголосу. Оце 68. анґлійських парляментаристів, належних до всіх трьох великих партійних груп анґлійської палати громад та ріжних їх відломів, звернулося з меморіялом до премієра міністрів Мекдональда з вимогою порушити справу національних меншин на найближчих Зборах Ліґи Націй у вересні ц. р., тому, що теперішні договори про нац. меншини показалися недостаточними. Цей меморіял звучить:

1. Відповідальність уряду Великої Британії за охорону національних меншин полягає на версайському договорі. Згідно з постановами 93 ст. цього договору підписали великодержави інші договори, спершу з Польщею а потім з іншими державами, які заґарантували права меншин у границях їх держав. Ці договори були передумовою для признання Польщі й інших держав великодержавами.

2. Ці договори у великій більшості випадків завели. Звіти з усіх країв, за меншини яких поручила Ліґа Націй отже й Велика Британія, вказують, що положення є грізне. Поведінка, з якою зустрілися в Женеві петиції меншин, вказує, що Ліґа Націй завела, як ручитель меншиневих прав, і каже лякатися, що ті петиції часто не найшли тої уваги, на яку заслуговують. Інші знову звіти вказують, що численним меншинам перешкоджають висилати свої петиції до Ліґи Націй.

3. Тому, що Ліґа Націй признала, що потрібна якась поправа, призначила вона в минулому році комітет, який запропонував поправки не лише щодо процедури і тим самим обмежив питання до тих випадків, коли то впливають якісь скарги; однак головну проблему залишив незаторкнену. Ці процедуральні зміни не принесли меншинам жадного поліпшення ситуації.

В 1929 році з 42-ох петицій, які передано Лізі Націй, лише дві були обмірковувані Радою Ліґи й обі залишені незясованими і невирішеними.

4. Ліґа Націй є единою істнуючою орґанізацією, від якої нац. меншини можуть добути допомогу в справах, в яких жаліються. Пригадуємо, що Ви заявили на останньому пленарному засіданні Ліґи таке: „Можна поділити Европу, як кому хочеться, а проте ніколи не отримаємо держави, яка обіймала би лише один нарід. Розвязкою є зложена держава. Великим привілеєм більшости мусить бути те, щоби дати меншині вигоди в державі і так поводитися, аби меншини могли бути горді, що є частинами держави, до якої належать". Пригадуємо Вам врешті Вашу статтю, яку Ви написали коротко перед переняттям Вашого уряду в 1929 році, яка була надрукована в „Сандей Таймс" з 16. червня 1929 і в якій кажеться: „В загальному інтересі мира і в обороні демократичних порядків мусимо призадуматися над тим, які є права меншин і яку політику відносно них повинні вести держави. Очевидно, треба змагати до того, щоби меншинам запевнити вигоди в державі, до яких належать, так, щоби могли співпрацювати у загальному спільному житті... Треба усунути технічні труднощі щодо передачі петицій а оборона обвинувачених відповідальних держав повинна йти прилюдно. Повинна бути заведена постійна комісія для нац. меншин, подібна до мандатової комісії, а тайну дипльоматію треба би прогнати з неї".

5. Ми, підписані члени британського парляменту, в пересвідченні, що є неможлива задовольняюча розвязка проблеми нац. меншин, як довго не буде створена постійна комісія для їхніх справ, настирливо просимо Вас внести іменем британського уряду на денний порядок пленарного засідання Ліґи Націй у вересні 1930 року одну точку, яка запропонувала би комісію, котра однаково внутрі установ Ліґи Націй як і поза нею повинна перевірювати, як є дотримувані договори про національні меншини і яку долю зазнають скарги меншин, і котра повинна складати звіти про те, де належить що змінити. Ця комісія повинна виїхати до країв, які входять в гру, докладно розглянути справи і зложити звіт Раді Ліґи Націй в травні 1931 року".

Коли взяти під увагу, що в Анґлії голова уряду завсіди рахується з посольськими заявами, що кожна інтерпеляція, зголошена в палаті громад, находить негайну відповідь, то безумовно заява, підписана 68 парляментарями не мине безслідно. Таким робом можна сподіватися, що знову вирине в Женеві на форумі Ліґи Націй „неприємна" для декого проблема національних меншин.

Це станеться у вересні, коли майже одночасно радитиме в Женеві також VI. Европейський Конґрес Національностей (від 3. до 6. вересня). Цей конґрес мабуть зверне на себе в цьому році тим більшу увагу, що буде на ньому порушена теж актуальна справа внеску Бріяна про панеьропейський союз. Не підлягає уже жадному сумніву, що на Конґресі Національностей буде дуже виразно вказано, що є річю цілком нереальною думати про Паневропу без попередньої радикальної ревізії нинішнього стану в якому находяться націон. меншини в Европі.

•

Ми, українці в Польщі, нераз уже зазначували, що не зараховуємо себе до національних меншин у справжньому розумінні цього слова, бо 1) українці в Польщі творять компактну територіяльну більшість на просторах безпосередньо притикаючих до інших етноґрафічно однородних земель поза державними кордонами Польщі; 2) державна приналежність Східної Галичини була унормована окремими міжнародніми актами, в яких окремо зазначено її інший від корінної Польщі етнічний характер і потребу іншого устрою; 3) національно-територіяльний спір поміж народами українським і польським не був полагоджений при обосторонній згоді, бо однаково рижський мир з 1921 року, що й париське рішення з 1923 відбулося без нашої участи й апробати. А вже ніяк не можна вважати управненими представниками українського народу „товаришів" Йоффе, Ґанецького, Квірінґа, Юрія Коцюбинського та Оболенського, які підписали рижський трактат разом з його VII-ою статтею, що запевняє „особам російської, української і білоруської національности, що находяться в Польщі" „всі права, забезпечуючі свобідний розвій культури і мови та виконуваних релігійних практик". І тому теж українці ввійшли до Конґресу Національних Меншин тільки тоді, коли він приняв назву Конґресу Національностей. Там теж заявлено виразно, що українці творять в Европі цілком окрему проблему, яка є проблемою недержавної нації, до якої не приноровлено вільсонівського принципу самоозначення.

Колиж однак проблема роздрібнених національних меншин стає щораз актуальніша і стан, в якому вона находиться, викликує голоси обурення, тривоги і перестороги у західноевропейських політиків, то щож казати про українців, девятий по величині нарід світу, якого частини перебувають на компактно заселених землях у чотирьох чужонаціональних державах, і є теж найбільшим „непануючим" народом на просторі всіх держав, що підписали версайський договір і є членами Ліґи Націй!

Наради Міжпарляментарної Унії в Льондоні.

Супроти трестів приватних і державних.

(Від нашого кореспондента.)

Льондон, 17. липня 1930.

Від учорашнього дня ведуться тут наради Міжпарляментарного Союза. З українських послів беруть у ній участь пп. д-р Дмитро Левицький, як голова і д-р Блажкевич, о. прапат Куницький, Луцький і Рудницька. Місцем нарад є саля засідань тутешньої палати льордів. Промови виголошуться в трьох мовах: анґлійській, французькій і німецькій. Серед присутних є чимало видатних парляментаристів з усіх парляментів світа. На порядку нарад поставлено між іншим законодавства про картелі і тресте; реферат до цеї точки виголосив сьогодні відомий угорський політик і економіст бар. Стерені, а в дискусії над його рефератом забрав з українського боку голос посол Остап Луцький.

В своїй дуже гарно, доброю німецькою мовою, з памяти виголошеній промові п. Луцький пророчисто розвинув ось які тези:

Картелі і тресте — це концентрація капіталу і засобів продукції, щоби ними панувати над людиною.

Малий хлібороб і споживач витворили кооперацію, то є другу сильну концетрацію: людей і своїх дрібних селянсько-продукційних сил проти всякого визиску, отже і проти картелів та трестів.

Витаємо наради про наладнання контролі над картелями і трестами, одначе чейже годі заперечити, що власне кооперація в великій мірі та успішно переводить контролю над картелями (напр. у Швеції над млинарським картелем) і що вона побуджує консервативні картелі і тресте до поступу.

При обговорюванні питання картелів та трестів треба тому звертати більше уваги на кооперацію. В міжнародніх орґанах контролі над картелями і трестами повинні брати участь заступники кооперації споживачів та хліборобів.

Картелі та тресте — це опіка над інтересом промислу. Коли рівночасно не зорґанізуємо опіки над хліборобством, особливо дрібним — і то не на шляху примусової більшовицької ко-

лективізації, яку ми, західні українці осуджуємо, тоді в господарськім життї не буде рівновага. Щиро витаемо думку, що рільничі справи будуть предметом нарад на черговій конференції Унії.

Ще одна заввага. Референт заявився проти надмірної інгеренції держави в організацію господарства. Цю думку ми українці в Польщі щиро витаємо і підкреслюємо. Надмірна інгеренція держави в організацію господарства е все і всюди шкідлива. Одначе найбільше лиха приносить вона в мішаних державах. Там не стає ще й засобом політики, засобом гноблення других націй, так зв. меншостей. Нашої західно-української кооперації Польща не допустила напр. до державного монополістичн. синдикату експортерів худоби.

Оцими кількома словами бажав я доповнити докладний реферат п. референта, бар. Стеренія. Висказую надію, що в рефераті про хліборобство на наступній конференції хліборобству й кооперації присвятиться гідне місце.

Промову п. Луцького винагородили присутні теплими оплесками. Коли він зійшов з трибуни, його місце зайняв перекладчик (професор ціріхського університету), який особливо старанно і докладно повторив по англійськи промову нашого посла.

У вівторок прийде на чергу нарад справа національних меншостей.

Побідники й побіджені.

(Від нашого кореспондента.)

Луцьк, 20. липня 1930 р.

I.

Висліди виборів у Ковельській окрузі, які чи зрештою передбачали, викликали де-яку сензацію.

Ворожі до нас політичні кола, що найбільше бояться українського націоналізму, кричать про поразку національного табору. Вони вже радіють можливости легкої асиміляційної роботи в майбутньому. Інші, тикаючи світові ввічі „більшовицький“ рух на Волині, сподіваються легким коштом дістати апробату на репресії у відношенні до — націоналістів.

Їм власне потрібна апробата на гальмування творчої праці національного табору. Тепер, думають вони, вже легко підвести під більшовизм: і культурно-освітню роботу, і кооперацію і т. д. З дійсним більшовизмом, кажуть вони, справитися легко: на це е спеціяльні органи й засоби.

Одначе, в цих польських колах помічається де-яке збентеження й занепокоєння. Бо коли вже говорити про поразку, **то найбільшу поразку мають асимілятори,** незалежно від роду політичного табору.

По-перше, у Ковельській окрузі, як і в Луцькій, не вибрано ні одного поляка; значить, має рацію Ст. Грабський, який твердить, що за останні десять років свідомість національної відрубности серед українських мас зросла. По-друге, там, де в 1928 році вибрано **пятьох** бебістів, тепер вийшло **чотирьох** більшовизуючих.

Хіба це не доказ страшного провалу санаторів-асиміляторів? Хіба це не провал всієї хрунівсько-урядової акції, що мала привести до затертя лінії між двома національностями? Адже там, у Ковлі, відбувся зїзд майбутніх українських санаторів у 1928 р. Аджеж там працював відомий Барченко. І звідти вийшли послами пп. Сегейда, Волошиновський та інші.

У свій час я писав у „Ділі“, що насаджування хрунівства помагає радянофілам, за що провідники сельробів можуть бути вдячні санаторам. Гадаю, що тепер сельроби щиро дякують їм, бо ніхто так не поміг їм, як санатори.

Декого з українського національного табору ковельські вибори страшенно пригнітили. Але дарма! В політиці не може бути ні мрійництва ні слабодухости. Тільки нероби-мрійники могли сподіватися кращих вислідів і тільки мягкодухи можуть розпачати.

Ми відносимося до ковельських виборів і оцінюємо їх цілковито інакше, твердячи, що голосування такого великого відсотку на сельробів все-ж має і **свої додатні сторінки.**

По-перше, цим голосуванням українські маси, — яким зачинено „Просвіти“, гальмується кооперативний рух, не леґалізується філії т-ва „Сільський Господар“, насаджується „урядову унію“, почато процес за церковне майно, накидається хрунівство й зрадництво, — **висловили свій протест проти сучасного стану річей** у вигляді голосування за більшовізуючих сельробів.

По-друге, своїм голосуванням українські маси відкинули і національно-асиміляційну роботу по пляну деяких панів з Великої України й за допомогою наших хрунів. Як у XVII. і XVIII. віках місцеве православне населення під асиміляційним гнетом звертало свої очі й надії на схід, так воно зробило й тепер, не розбираючись, до кого власне їх звертає.

Звичайно сельроби кричать, що ковельські вибори е виразом клясового освідомлення населення. Це трохи не так. За 36 добре голосували й ті, що ходили пішки до Почаєва й вважають себе за українців і націоналістів. Чужі клясові партії тут успіху не мали й не мають. Наші маси цих повітів занадто зростають у почутті національної відрубности, щоби йти з чужими клясовиками. Вони голосували за крайніми лівими, власне, як ображені українці, щоби дати вихід свому зраненому національному почуттю й огірченню тяжким матеріяльним станом, вину за який скидають на відомі чинники.

Мені скажуть, що наші селянські маси так само добре висловилиб протест проти сучасного стану й свого гіркого матеріяльного положення, голосуючи на національну листу 18.

Так. Але, спитайтеся українських націоналістів Ковельської округи, чи вони зробили для цього щонебудь? Хто потрафив зорґанізувати цей протест, за тим маси й пішли. Невидана в світі річ, щоб маси йшли за лежибоками й неробами, що, по виразу Самійленка, перетворили свої печі в фортеці й на них вартують.

Велику ролю відіграла тут і сельробівська преса, яка протягом десятка років називала українських націоналістів польськими угодовцями. Належної протиакції не було. А Барченки, Сегейди й інші, які теж називали себе націоналістами, лише переконували маси в тому, що ніби то націоналістичний табор захитався.

Оцінюючи ковельські вибори з погляду не мандатових здобутків, а національної живучости наших мас і відпорности проти асиміляційних наступів, не маємо підстав до сумування. **Важно, щоби жив народ, бо це е нашою найвищою цінністю. А політичні настрої — річ змінна.** Йшли ці маси, двигані національною відрубністю й протестом, за 16-кою, потім за 8-кою, тепер за 36-кою. Чи можуть мати більшовізуючі

ЕВГ. ОНАЦЬКИЙ.

Цикади й інше...

(З мого римського щоденника.)

Рим, 16. липня 1930.

Сьогодні прокинувсь під спів цикад. Через щільно зачинені „персіяни“ (зовнішні віконниці, складені з тоненьких навкоса схилених ґонтівок, які боронять від сонця й дощу, але пропускають світло) сяло спокійне світло. Нічна прохолода ще трималася в хатньому повітрі, і треба було поспішатися зачиняти вікна, щоби затримати її як найдовше, бо на зовні співали цикади, віщуючи гарячий день. Не дурно якийсь грецький поет (чи не Аристофан?) називав їх божевільними від сонця. В останніх днях червня, або в перших днях липня, коли в запашні літні ранки хмари метеликів здіймаються з квітів, як інші барвисті квіти, як живі летючі квіти для втіхи очей, — цикади починають настроювати ліричну монотонію своїх гострих і дзвінких голосів. Спершу одна, дві три — нерішучо, несміливо, — ніби запитуючи дозволу з поміж галузок дерев. Потім — десять, двацять, сто, тисячі, — не знати звідки. Всі дерева співають, всі гори співають, всі ліси співають, — ніби ціла земля розливається у безконечному гимні радости нового кохання з пристрастним сонцем.

„Ми називаємо тебе щасливою, о цикадо, коли, випивши трохи роси, ти співаєш, як цариця, на дереві...“ (Анакреонт).

З часів Анакреонта багато води уплило, і нам трудно уявити собі царицю, що співала би, та ще й на дереві... В давній — але дуже давній — Греції царі не шукали за комфортом, і їхні цариці жили гірше від найзвичайнішої американської дактильографки, що має до послуг і авта і аероплани, не кажучи вже про всякі мовні фільми, — а проте — як бачите, почували себе щасливими і, не знаючи жадних спокус великоміського життя, от так собі — співали, конкуруючи з цикадами. І, парафразуючи Анакреонта, ми можемо також сказати: „Ми називаємо тебе щасливою, о простодушна Геллядо, що, —у досвітку людської цивілізації, — бачила цариць, які співали назустріч сходячому сонцю...“ Не дурно довго ще люди згадували в приповідках про щасливу Аркадію, яка е лише одною з провінцій Гелляди, — найщасливіша поміж щасливими.

В наші часи, ми звикли говорити більше про щасливу Америку. Америка від давніх часів зробилася нашим дорогим, вимріяним ідеалом, провідною зорею; до неї звертаються всі очі, — навіть очі російських більшовиків, які звичайно всі „зорі“ вважають за „забобони“. Всі „зорі“ — окрім Америки. Бо і вони на неї рівняються, і власне тому, що не мають жадної надії до неї колись доступити, вважають потрібним на кожному кроці її „переганяти...“ Переганяти звичайно лише на папері та в галюцинаційних промовах — але всеж — переганяти...

А тимчасом Америка — на знак свого щастя, очевидячки! — також співає. Не так як давня грецька цариця, і навіть не так як цикади, але вся співає. З кожного будинку, з кожного міста, з кожного вікна напливають хвилі музики й співу наймодернішого радія. Так, що дехто почав вже скаржитися, виставляючи себе цілком нещасним серед всього того щастя. Але поки що той „дехто“ не має жадної рації. Він нагадує лише невкрастенічного клієнта якоїсь модної каварні: „Коли у вас завжди так буде повно, то до вас ніхто більше приходити не буде...“

Отже щаслива Америка тим часом співає... і грає... І навіть лазить по деревах, себто не вся Америка, і не по всіх деревах... Але такий собі молодик Альвин Келли, вільний і щасливий громадянин Атлянтику-Сити, який від щастя не міг знайти кращого місця, як маківку стовпа заввишки в 68 метрів і кілька сантиметрів, і сидить на нім вже вісімнацять днів, і обіцює просидіти ще десять... У вільній Америці кожному вільно робити все, що йому хочеться, аби тільки не шкодив кому іншому Кому може шкодити п. Альвин Келли? Хіба тому, хто захотів би занадто часто проходити чи простоювати по під його стовпом. Але і тут кожному е повна воля, — хочеш стій, хочеш не стій, ніхто тебе не примушує. Місця він у нікого не забирає. Посади у нікого не відбирає. Розважається так, як йому підказує його темперамент і природжений нахил до сидячого життя. Нема йому ніякого діла ані до звільнення Надренії, ані до польського коридору, ані до Паневропи, ані теж до Антиевропи, і навіть нема йому діла ані до більшовиків, ані до нових амераканських митних тариф, ані до все зростаючого безробіття... Він забезпечив себе вже на 28 днів, а потім очевидячки і на пізніше. Хіба може залишити світ безробітною людину, яка просиділа 28 днів на шестидесятивосьми-метровому стовпчику? Залишити безробітною людину, яка побиває рекорди?, яка заповнює своїми фотографіями шпальти часописів з почуттям заздрости всіх тих впертих і безробітних піонерів, які простоювали також довгі дні на маківках стовпів, гадаючи здобути тим у сучасників і навіть у нащадків право на славу і на шляхотні титули, спадкові до сьомого покоління, або бодай до першої ліпшої соціяльної революції?...

А проте — яка віддаль між щасливою Аркадією і щасливою Америкою!... І якщо вам, у безпосередньому сусідстві з Радянщиною, трудно собі уявити співаючу царицю, то не гадаю, щоби було багато лекше уявити собі якогось стародавнього грека на стовпці 68 метрів з рекордом у 28 днів. Деякі рекорди практичним грекам і не снилися...

Але до чого це все?

До того, бачите, що гаряче дуже, і цикади співають, і світло мляво сіється через зачинені персіяни, і думки пливуть мляві, як те світло, і не хочеться думати ані про політику, ані про економіку, ані про Надренію, ані про американські мита... А вже найменше про всі наші можливі і неможливі перспективи...

Оттаке собі літо... та спека... та деякі мухи—

сельроби певність, що через кілька років ці маси знову підуть за ними? І чи хто може нас переконати, що не підуть вони за націоналістами, оскільки вони попрацюють?

Аби лише ці маси здорові були й не винародовилися, а там уже побачимо, що буде. Лекше вилікувати нарід, ніж воскресити його. А що маси є далекі від інтернаціональних і клясових ідеольогій, це для кожного очевидно.

Для польських політиків є неприємною річчю мати на сході стільки очей, звернених на схід. Ми це добре розуміємо. Та шож. Чого хотіли, те й мають. Що посіяли, те й жнуть.

Чуємо, що деякі польські табори переляканї вислідами виборів на Ковельщині, кличуть до створення суцільного польського фронту проти більшовизму, до загострення режіму, зміцнення асиміляційної роботи та ще більшого гальмування здорової культурно-освітньої і господарської праці, яку веде національний табор.

Даремні заходи! Оливою вогню не гасять, топленикові води не вливають і попеченого горячим не обкладають. Усякі нові національні обмеження й репресії дадуть лише нові більшовицькі ефекти. Зміцнення чорного хрунівства лише яскравіше на червоно помалює село. А переарештувати й увязнити все селянство нікому не вдасться.

На такі засоби не йдуть навіть анґлійці в Індії і т. д. Чи підуть на це необчислимі в свому розмаху й апетитах волинські асимілятори, — побачимо.

Ми знаємо іншу науку історії: коли народи домагаються належних їм прав, то нема іншого виходу, як дати їм. Санатори й волинські ендеки радять що іншого — забрати рештки цих прав. Шож, нехай пробують.

Одначе, національний табор після ковельських виборів не може залишитися пасивним, але про це в наступному числі.

В. Островський.

За ревізію мирових договорів.

З Парижа подають, що на останнім засіданні французького кабінету прийшло до конфлікту між Бріяном і Тардіє. Предметом нарад була справа Саари і ревізії мирових договорів. Тардіє виступав проти усяких тенденцій ревізії мирових договорів, а „Еко де Парі“ пише, що ревізія договорів довелаб до нової війни. Німеччина по розвязанні парляменту уживатиме всіх заходів, щоби довести до ревізії мирових договорів в Европі та намагатисьме перехилити до цеї думки Бріяна, який також висловлювався за ревізією договорів.

Конференція рільн. держав.

З Варшави пишуть, що з ініціятиви польського уряду у столиці Польщі має відбутись конференція рільничих держав середньої Европи у справі економічної співпраці цих держав: Естонії, Лотви, Фінляндії, ЧСР, Румунії, Югославії, Болгарії і Мадярщини та Польщі. У справі скликання такої конференції польський уряд розіслав до цих держав відповідні запрошення.

Числа говорять.

Радянська преса подає, що на останньому конґресі комуністичної партії в Москві було 60 проц. делеґатів російської народности, 10 проц. жидівської, 8.5 проц. української, а решта інших народностей. Шож до населення СРСР то на 150 міліонів усього населення є 46 проц. росіян, 21 проц. українців, 2 проц. жидів. Як бачимо національний склад делеґації на конґресі процентово зовсім не відповідає національному складові СРСР і Україна, яка економічно грає в радянськім Союзі першорядну ролю, процентово була заступлена так, що росіяни на конґресі грали далі ролю пануючої нації. А треба знати, що конґрес комуністичної партії рішає про найважніші справи політичні й економічні та усталює лінію для роботи уряду, що рішає і про долю України.

Віцепрезидент фінляндського парляменту на волі.

(АТЕ). З Гельсінґфорсу повідомляють, що віцепрезидента фінляндського парляменту Гакілю, якого невідомі люди вивезли були, випустили вже на волю. Авто задержалося на дорозі біля зал. стації одного з містечок середущої Фінляндії. Гакіля якстій відїхав поїздом до Гельсінґфорсу. Авто, що ним везли схопленого Гакілю, було в дорозі цілу ніч

Кермуючі орґани КП(б)У.

На останньому XI. зїзді комун. партії більшовиків України вибрано нові кермуючі органи партії. З ними варто познайомитись. І так до Центрального Комітету КП(б)У вибрано 75 членів і 45 їх заступників. Членами ЦК стали: Алексеев Н., Балицький В., Бойченко А., Верховик, Вайнов А., Войцеховський Ю., Вейцер, Виростков Т., Голод Н., Горбачов Е., Гулий К., Гаркавий, Гопнер, Демченко, Дубовий, Дудник, Зеленський, Зайцев, Заривайло, Карлсон, Картвелішвілі, Коваль, Косіор Ф. В., Кузьменко В. Д., Любченко П., Масленко Т., Маркітан, Михайлов, Марголін, Максенко, Мусульбас, Мулін, Нішков, Налімов, Неживий М. Ф., Окорков, Петровський, Пілацька, Полоз, Поляков, Порайко, Постишев, Постоловський, Піскарев, Семенов, Сербиченко, Свистун, Скрипник, Соколов, Строганов, Сухомлін, Снєгов, Бородай, Тараенко, Таран, Терехов, Кахання, Хвиля, Чернявський, Чубар, Чувирін, Шліхтер, Шварцер, Шкадинов, Якір, Якубенко, Прокофев, Матьяс, Дивидов, Дроздовський, Осипенко, Тончинський, Богданов, Лукашевич, Маслова. Заступниками (кандидатами) членів ЦК вибрані: Берзін, Бігайло, Веклічев, Горбань, Гришин, Голуб, Данилевська, Зобровський Ілін, Клінов, Коваленко, Канторович, Коцюбинський, Кулик, Кролевецький, Карасев, Левченко, Левицький, Мазур, Михайленко, Макар, Малінін, Певзнер, Петровський Б., Підсуха, Погребняк, Плачинда, Плахотніков, Річицький, Стапов, Сірко, Слюсаренко, Скалига, Соловйов, Трилінський, Скляревська, Стукало, Лопачев, Герасимов, Карпучін, Безруков, Болдирев, Денісов, Калигін.

До Ревізійної Комісії ввійшли: Гаврилов, Сава Степаняк, Барабаш, Ринокамінь, Кузьменко, Бойко, Рубченко, Рабічев, Ліфшиць Е.

До Центральної Контрольної Комісії КП(б)У вибрані: Андрющенко, Амелін, Ананченко, Богданов, Безсонов, Волков А., Василенко, Вітковський, Грязев, Голишев, Гаркуха, Гайкан, Дубовий, Донцов, Ємельяненко, Єйґер, Затонський, Балицький, Іванов (Дніпропетровське), Іванов (Київ), Ісаев, Кисельов, Клюшкін, Кошельов, Касаревич, Коханський, Козюра, Коник, Коваленко, Корнющенко, Кулашов, Квятек, Лесов, Лейбензон, Ліцин, Лепледевський, Лозовер, Лагода, Майоров, Муценек, Мафлік, Марченко, Левченко, Мамаченко, Нестеренко, Наваловський, Новіков, Озол, Павлін, Просвірнін, Романов, Розіб, Рибніков, Риковський, Ряппо, Савельева, Сінайський, Скрастін, Степований, Тацько, Томашун, Ушатенко, Храмов, Чубукін, Стофан, Шойхет, Юргенсон, Янсон, Шевченко, Старобельський, Гаврилов, Маркін, Воробйов, Кандиба, Багно, Міроненко, Доменко, Єгорова, А. Д., Козлов, Каркачов, Мазукін, Морозовська, Харченюк, Станько, Абрамов, Полуденко, Сметана, Вітковська, Ларін, Дахнова, Бабченко, Фомичев, Єгорова, Іванченко, Головянко, Жуков, Корнійчук, Кілов, Кравцов, Харитоненко, Джерелкін, Білоцерківський, Вігонт, Юдін, Мірошниченко, Шустер.

Вже з самих прізвищ видно, що перевагу в тих установах мають представники пануючої російської нації та жиди. Українці в них у меншости.

До Політичного Бюра Партії ввійшли: **Балицький (голова ДПУ), Картвелішвілі (Лаврентій), Косіор, Петровський, Постишев, Семенів, Скрипник, Сухомлин, Чубар, Чувирін, Якир (командант Української Військової Округи —жид).** Заступниками членів політбюра стали: Демченко, Строганов, Сербиченко, Шліхтер, Любченко, Жерехов, Зайцев, Чернявський.

Генеральним секретарем КП(б)У вибраний **Ф. В. Косіор,** поляк. Крім того вибрані секретарями КП(б)У ще: **Картвелішвілі (Лаврентій),** грузин; **Постишев** (москаль) і **Любченко.** Заступниками секретарів стали: Голод і Хвиля.

До президії ЦКК ввійшли: Василенко, Вітковський, Волков, Грязев, Затонський, Іванов, Кісельов, Лехов, Майоров, Муценек, Просвірнін, Романов, Рибніков, Сінайський, Тацько.

Головою ЦКК вибрали: **В. Т. Затонського,** його заступником **Майорова,** з секретарем **Грязева.**

Перед новими виборами в Німеччині.

Дня 18. ц. м. в 1. год. пополудні німецький парлямент розвязано. Внесок соціялдемократів проти применения 48 § про збільшення повновластей канцлера мав за собою більшість голосів (236 проти 221) і уряд залишився 15 голосами в меншості.

Після голосування канцлер Брюнінг прочитав такий розпорядок президента: „Тому, що парлямент ухвалив уневажнити права канцлера, оперті на 18 артикулі ухвали з дня 16. липня, я розпускаю парлямент на підставі 25 артикулу конституції“. На ці слова комуністична фракція піднесла крик: „Геть Гінденбурга! Геть Брюнінга! Геть з фашизмом!“ З комуністами викрикала також ціла опозиція. Предсідник парляменту Льобе встав із крісла і мовчки вийшов зі салі, а за ним усі посли. Комуністи виходили співаючи: „Інтернаціонал“. Парлямент вибраний в травні 1928 перестав істнувати. Після останнього засідання зібрався кабінет міністрів на нараду в справі нововитвореної ситуації. Згідно з законом нові вибори мусять відбутись найдалі за 60 днів. Тому кабінет вирішив розписати вибори на день 14. вересня. Теперішний уряд виготовляє маніфест до німецького народу, в якому вияснює причини розвязання парляменту. Само розвязання парляменту викликало поважні зміни і в лоні партії: 20 послів німецько-національної партії під проводом графа Вестарпа голосувало за урядом, а 35 послів тої партії голосувало з Гуґенберґом проти уряду. Таким чином ця партія фактично розпалася і дві окремі групи відбувають тепер наради самостійно. Ґраф Вестарп має намір злучитись при виборах із консервативними елементами проти Гуґенберґа. Посол Ріхтгофен і його 4 товаришів зовсім покинули ряди партії німецьких націоналів. Опозиція є тої думки, що роззвязання парляменту погіршило політичну ситуацію в Німеччині і що після нових виборів урядові буде трудніше утворити більшість як тепер. Д-р Вірт на засіданні говорив, що кріза німецького парляменту є крізою демократії взагалі. Німецька націоналістична преса висловлює погляд, що після виборів у німецькому парляменті зміцняться опозиційні, радикальні елементи і це доведе до більшого конфлікту парляменту з урядом та до останньої ліквідації парляменту.

Німецький уряд до народу.

Дня 18. ц. м. німецький уряд опублікував відозву до німецького народу такого змісту:

„Парлямент не ухвалив того, що було потрібне для виконання завдань уряду й для інтересів держави. Виімковий закон, пропонований урядом, парлямент відкинув незначною більшістю, яка до того є зі собою в незгоді. Тому ти народе, мусиш сам рішати чи уряд має право вживати всі засоби для поліпшення нім. фінансів. Це є питання, на яке німецький нарід мусить дати відповідь. Уряд доложить усіх зусиль, щоби держава, краї і громади однозгідно виконали своє завдання“.

Герб. Семюель віцекор. Індії.

„Дейли Геролд“ повідомляє, що після уступлення льорда Ірвіна віцекоролем Індії іменують Герберта Семюеля.

Літвінов у Карльсбаді.

(АТЕ). Комісар закордонних справ СРСР Літвінов виїхав у Карлові Вари (Карльсбад) для лікування. Для нього зарезервували апартамент у люксусовім готелі.

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз“ платив кооперативам дня 21. ц. м.: масло експортове 4·50 зол.; десерове 4·40 зол.; літра молока 25 сотиків; літра сметани 1·40 зол.; копа яєць 4·40 до 5·60 зол.

По проголошенні великого Львова.

Шкідлива анархія та безділля у прилучених до Львова громадах.

Польське міністерство внутрішніх справ, як відомо, влучило до Львова 6 підміських громад цілком, а 3 частинно з днем 11. квітня 1930 року: — себто збільшило дотеперішню поверхню міста з 32 км^2 40 м^2 на 63 км^2 46 м^2 (96.86 проц.), а число мешканців Львова з 297.331 (останній поліційний перепис з 1930 р.) на 340.731 (14.5 проц.). Досі справа міністеріяльним розпорядком так і закінчилася.

Нема досі ані розпорядку другої інстанції, себто львівського воєвідства про сам акт і спосіб реалізації міністеріяльного розпорядку, ані не видно заключування угод, нормуючих взаємини між громадами, яких торкається справа зміни границь, ані розрахунків між повітовою радою і містом, ані не чути про покликання представництва з прилучених громад до міської ради у Львові на підставі десигнування тамошніх виборчих рад з узглядненням прислугуючих трйом національностям прав на підставі численности і стану посідання; ані розвязання істнуючих у прилучених місцевостях громадських рад, ані на кінець перебрання містом аґенд прилучених громад.

З уваги на все повище в номінально прилучених громадах прийшла цілковита анархія, господарчий занепад і безділля. Громадяни не знають, чим вони є, Львовянами, чи селянами. Ради громадські, яких за прикладом сойму начальники не скликують, мають звязані руки у виконанні господарчого пляну, предвидженого бюджетом на 1931 рік. Словом, стан громад під адміністраційним, господарчим, будівельним оглядом, також як під оглядом суспільної опіки, дороговим, каналізаційним, освітлення, санітарно-гігієнічним є в цілковитому застою. Те, що діється в тих громадах, підходить ще найкраще під поняття анархії.

Діється це все під оком і боком повітової ради, старости і воєвідства. Оправданням булоб для господарчої і адміністраційної влади те, що декрет прилучення їх заскочив. Певно, що від травня до половини липня важко було провести адміністраційне та господарче втілення громад. Але в даному випадку такого роду оправдання не має для публичної опінії найменших підстав, бо всі компетентні чинники знали давно, що йде до „великого Львова", а тому могли до нього відповідно заздалегідь підготовитись. Бож підготовка йшла не тільки до великого Львова, але й до великого Борислава, Дрогобича і т. д.

Міські ради цілими літами приготовляли свій адміністративний і господарчий апарат до обняття тих намічених до принняття громад, ба навіть заанґажовано кадри урядовців (розуміється поляків) для господарки в тих громадах, ухвалювали надвижкові бюджети на прилучення громад, а вже що торкається Львова, то справа прилучення підміських громад товклася цілих 6 років під ряд. Товклася вона то в міністерстві внутр. справ, то в раді м. Львова. В тій справі відбулось богато конференцій знавців у воєвідстві. Словом у тій справі назбиралося вже мабуть корець писаного паперу. Адже добре відомою є і справа протестів підміських громад проти прилучення до Львова. Але знаючи добре фактичний стан, знаючи рішучий спротив заінтересованих громад проти прилучення, польська преса всеж, без виїмку інформувала фальшиво, як свою суспільність, так і чужу, що, мовляв, громади просять за прилучення і т. д.

І не зважаючи на те все, коли появився декрет про прилучення, то виявилося: що адміністративний і технічний апарат для приняття громад непідготований; що грошей на інвестиції, давніше на папері ухвалюваних, нині в касі нема; що збаламучені громади, як осібні адміністраційні одиниці істнують тепер тільки фіктивно і тому про ніщо не дбають та нічим не інтересуються.

Слід згадати ще про куріозне явище, яке в нормальних відносинах відай не моглоб мати місця а саме: громадяни підміських громад рішили вислати делеґацію зложену з більшої скількости людей (без українців) до Варшави, яка має запротестувати проти нинішнього анархічного стану та предложити міністерству внутр. справ прохання анулювати декрет з 10. травня 1930 р. в справі прилучення підміських громад до міста Львова.

Не знаю, чи і цей останній „найрадикальніший" з радикальних засіб приведе до сяк-так нормального життя, чи в наслідку може теперішній анархічний стан ще погіршить та поглибить. Бо все нині є можливе.

Агатон Добрянський.

•

На днях появився розпорядок львівського воєвідства в справі умови між прилученими громадами і радою м. Львова. Умова відноситись буде тільки до маєткових справ підміських громад.

НОВИНКИ

— **Літом у гори.** Інформуйтеся: Купелеве заведення Зеленяка п. Гребенів коло Сколього. Горячі купелі сірчано-йодові у лазничках. 2388 19—30

— **Робітня футер Юліяна Глушевського** перенесена на вул. **Коперника 16.** 2296 16-?

— **Арештування.** В четвер, 17. липня ц. р. після переведення ревізії в с. Ременові в звязку з пожежою фільварку ґен. Мальчевського в Вислобоках, арештувала політична поліція зі Львова трьох студентів, абсоль. гімн.: 1) Михайла Карамана, 2) Михайла Чайківського і Куземського. Також арештувала в дні 19. липня ц. р. вечором в с. Запитові Василя Цигана абс. гімн. і Володимира Кремінецького селянина. Арештованих перевезено до поліційних арештів у Львові при вул. Яховича. Закидають їм приналежність до У. В. О.

— **Кого обрано в Ковельській окрузі? „Земя Волиньска"** (ч. 29) подає такі відомости про послів, обраних з листи 36 у Ковельській окрузі: 1) Андрій Стецько, коваль з Дрогобича, відпоручник КПЗУ (комун. партія Зах. України) кілька раз арештований; 2) Андрій Полончевський, рільник з Турійська, член „окружкому" КПЗУ, сидить у вязниці; 3) Михайло Путко з Холмщини, платний комуністичний аґітатор, недавно вийшов з вязниці; 4) Пилип Копаньчук, рільник з Ковельщини, сидів 4 роки в вязниці за антидержавну діяльність і під цей час теж сидить у Луцьку.

— **З Вищого Музичного Інституту ім. Лисенка.** Дирекція В. Муз. Інституту ім. Лисенка подає цим до відома, що подання про стипендії і знижки оплат елевів треба вносити найдальше до дня 20. серпня 1930. Вписи на р. шк. 1930-31 відбудуться в днях 30., 31. серпня і 1—3 вересня. В Інституті вестиметься, як і попереднього року **педаґоґічний** курс для підготовлення кандидатів до державних іспитів з музики і співу, а відтак **концертовий курс фортепяну**, — а можливо і **скрипки** — для покінчивших 8 рік в Інституті і для відповідно підготовлених нових кандидатів. Звертається при тім увагу на оголошення конкурсу на посаду учителя скрипки (консерваториста) в Стрию і Дрогобичі з осідком в однім із тих міст.

— **„Сумне та правдиве".** **Nota. Mikołaj Czemny s. Bazylego i Melanji z r. Konstantyniuk, urodzony dnia 10-go grudnia 1868 r. w Koropcu pod N. d. 21. Koropiec, dnia 10. stycznia 1930. Ks. Wasyl Małkowicz coop. c. iura dir.** Таку ноту видає до рук свого парохіянина гр. кат. парох у Коропці як леґітимацію при збиранню запомоги **Чи можна надіятися оборони прав рідної мови перед властями, коли приватні посвідки видається по польськи тоді, як інші душпастирі наражуються на процеси і кошти за рідню мову?.**

— **Хотів обікрасти волоську церкву.** Ярослав Шумінський хотів збогатити себе коштом волоської церкви і в тій ціли закрався в ночі до цеї святині, пробуючи відчинити двері при помочі витриха. Але поліція спостерегла злодія і замкнула до арешту.

— **Нова катастрофа.** При будуванні водопроводу до Сан Франціско в Америці наступила експльозія, підчас якої згинуло 21 робітників.

— **Мікробіольоґічний конгрес.** У паризькім інституті Пастера відбувається перший міжнародний конґрес для мікробіольоґії, у якому беруть участь представники наукового світу 29 держав.

— **Статистика віденських товариств.** Статистика виказує, що у Відні є 18.000 товариств та орґанізацій і що кожний вісімдесятий віденець є головою якогось товариства.

— **Театр глухонімих.** У Ленінграді утворено театр глухонімих, який є першим театром того роду у світі. На днях цей театр відограв „Ревізора" Гоголя, а вся гра полягала на міміці. Кожна штука в репертуарі переведена режісером на мову міміки і рухів. Театр глухонімих має 27. артистів, які в першій виставі мали великий успіх.

— **Рослини мають серце і почування.** Гіндуський вчений Ягадіс Бозе удосконалив свій апарат крескограф, який служить до мірення змін в організмі рослини підчас ріжних експериментів з нею та ріжних впливів механічного характеру і температури. Цей вчений доказує, що рослини і дерева відчувають коли наближається хмара, дощ, що рослина відчуває біль від ударів і поранення і що рослини здібні вичувати навіть ультрафіолетні проміння та ці хвилі етеру, які нам передають тони тільки при помочі радія. Учений Бозе твердить, що кожна рослина має орґан подібний до серця і що рослинний світ живе життям дуже подібним до життя людей і звірят. Учений Бозе утворив біля Калькути окремий науковий інститут для дослідів життя рослинного світу і впевняє, що в недалекому часі людство перестане вважати рослинний світ світом без чуття і серця.

— **Сніг.** У північній Баварії впав великий сніг. У горах на висоті 900 метрів сніг лежить верствою високою на 10 цм.

— **Анґлія купує Ґренляндію.** „Шікаґо Трібюн" повідомляє, що анґлійський уряд задумує купити Ґренляндію. Як запевняють, ідуть у тій справі переговори з данським урядом. Анґлійський уряд хоче вихіснувати Ґренляндію як базу для летунської комунікації з Канадою. Вістка ця викликала в Злучених Державах велике зацікавлення. В політичних колах думають, що плян Анґлії суперечить доктрині Монро і тому уряд Злучених Держав спротивиться тій трансакції.

— **Вільгельм II. процесується.** Дня 5. вересня у берлінськім суді розпічнеться процес проти редактора часопису „Берлінер Морґенпост", якого 5. німецький цісар заскаржив за нарушення його чести в одній статті.

— **Після великої бурі в Японії.** Останні відомости з Токіо говорять, що великий тайфун спричинив на днях смерть більше як 1000 осіб. В одному місточку згинуло 350 осіб. В пристані Наґасакі пішло на дно кілька кораблів, а на отвертому морі затонуло більше як 100 рибацьких човнів. Корабель „Корай Мару" на якому було 120 осіб, пропав без сліду. В численних містах зруйновано всі будинки. У Фукуваті під руїнами домів згинуло 80 осіб. Тайфун спричинив 8 міл. долярів шкоди. Такої бурі не тямить Японія від 60 літ.

— **Ювилей ґрафа Кайзерлінґа.** Дня 21. ц. м. відомий фільософ ґр. Кайзерлінґ святкує 50-літ. своїх уродин. Його твір „Подорожній щоденник фільософа" належить до кращих фільос. творів повоєнної доби. У творі „Спектр Европи" Кайзерлінґ дав вірну хоч дуже строгу характеристику життя сучасних народів і держав та підкреслив упадок етики й культури духа. Останній його твір „Початок нового світа" є покищо завершенням творчости цього визначного і незвичайно цікавого фільософа. Граф Кайзерлінґ ширить свої ідеї не тільки при помочі видаваних творів, але і безпосередніми викладами у „Школі мудрости", яку він сам зорґанізував у м. Дармштадті. Кайзерлінґа зачисляють до школи інтуіціоністів та противників раціоналізму, а в поглядах на сучасну культуру Кайзерлінґ зі своїм критицизмом нагадує Шпенґлера. Пятьдесятьлітній фільософ, член старинної німецької ґрафської родини, святкує свій ювилей у повнім розцвіті духових і фізичних сил.

— **Вписи на уверситет у Ґраці.** Інтересованим подається до відома, що вписи на грацькому університеті (зимовий семестр 1930/31) відбуваються від 1. до 29. жовтня, на техніці від 6. до 18. жовтня. На всі факультети приймають без перешкод. Документи потрібні до вписів, як свідоцтво матуральне, метрику і свідоцтво приналежности — без жадного подання і т. д. — проситься слати на адресу: **Ukrain. Stud. Verein „Ukraina" Graz, Universitaet, Oesterreich.**

— **Понад 6.000 лікарів** висказують своє признання про успішність ділання Тоґалю при ревматизмі, подаґрі, нервових болях і болях голови, міґрені, ґрипі і перестудах. Таблетки Тоґаль є зовсім нешкідливі. 1924

Складайте жертви на оселю українських робітників пера в Ямнім!

Рев. замах на румунського віцеміністра.

Дня 21. липня в Букарешті у мін-стві внутр. справ зголосилося 4 студентів румунських македонців на авдієнцію у держ. підсекретаря внутр. справ Анґелеску, щоби зложити йому меморіял. Коли Анґелеску перечитував меморіял один зі студентів Беза, заслонений товаришами, вистрілив 5 разів до Анґелеску та зранив його в лице, груди, рамя та голову. Ранений, хоч залитий кровю, счинив крик і кинувся за втікаючими. Всіх арештували. Анґелеску перевезли до шпиталю. Показалося, що в голову та груди він ранений лише легко, інші рани дуже глибокі. Кулі не остали в тілі. Раненому не грозить небезпека. Беза є співробітником часопису „Епока“. Повідомляють, нібито Беза зізнав, що замах виконав тому, що віцеміністр своїми зарядженнями проти антисемітів став зрадником народу та Румунії.

Чутки.

Варшавська опозиційна преса повідомляє, нібито в осени прем. Славек уступить, а його місце займе проф. Поніковський. Передбачені теж зміни на становищах міністрів.

Помер бувш. командант з японської війни.

В Токіо помер на 81-ому р. життя маршал Якусата-Оку. Він був одним із командантів японської армії підчас російсько-японської війни. Відзначився він передовсім у битві під Ляояном.

Релігійність у СРСР росте.

(АТЕ). „Безбожник“ повідомляє з ріжних місцевостей СРСР, що серед населення кріпшає релігійність. Люди ходять до церков, хоч є репресії. Населення шле петиції до центр. влади проти зачинення церков. У ріжних округах занотували, що члени рільних комун відбувають релігійні практики. Підчас останньої посухи в чорноземних околицях рільної комуни спроваджували на поля священиків, щоби відправляли богослуження за зіслання дощу. „Безбожник“ взиває до енергійної боротьби з релігією, під впливом якої, як виявляється, є навіть члени рільних комун.

Вбивають вояків і комуністів.

(АТЕ). „Кр. Газета“ повідомляє, що в верхнеудінській окрузі селяни вбили 2 красноармійців: Лизунова та Куклина, виделегованих на село для переведення колективізації рільництва. Трупів тих вояків кинули до хати місцевого совіту, який підпалили. Ростовський „Молот“ повідомляє про богато нападів і замахів на комуністичних діячів в окр. донських козаків. У Преградним юрба козаків убила управителів рільної комуни Рубцова та Лазаренка. В автономній Бурятській країні селяни вбили управителя більшовицької школи Доргеева за протирелігійну пропаганду серед дітей. В селі Тростянка на Україні селяни вбили голову союзу комун. молоді Слюсаренка.

Літвінов наслідником Чічеріна.

Розпорядком президії центр. вик. комітету СРСР дотеперішнього комісаря закорд. справ Чічеріна звільнили з його становища, а на його місце іменували Літвінова.

За батька схопили сина.

„Гамбургер Ехо“ повідомляє, що тому рік вищий урядовець рос.-нім. транспортового т-ва „Дерутри“ Шмід заманив Шайнґольда до Кі- до СРСР. Шайнґольд не послухав приказу і його позаочно засудили на смерть. Тепер пропав 18-літній Шайнґольдів син. Здогадуються, що його схопили аґенти ДПУ, а саме секретар „Дерутри“ Шмід заманив Шайнґольда до Кольонії і там на силу забрали його на корабель, що їхав до СРСР. Інформаційне бюро „Конті“ повідомляє, що Шміда арештували.

Виконання смерти. присуду.

У суботу в Островю (Познанщина) на подвірю місцевого окружного суду кат повісив Чесл. Конечного. Тому кілька місяців засудили його на смерть за вбивство рідної матері та 6 дітей.

Делеґати Парл. Унії в англ. короля

ПАТ повідомляє, що англ. король приняв 21. липня в палаті Бекінгем провідників делеґацій поодиноких держав, що приїхали на конференцію парл. унії.

Поїзд наїхав на автобус.

Біля Люблина тяжаровий львівський поїзд наїхав на автобус і розбив його. Двох подорожні згинули, 5 є ранених. Зал. дорожника Гловацького, з якого недбальства прийшло до катастрофи, арештували.

Поїзд наїхав на авто.

Біля Елизабет (стейт Джерзі) особовий поїзд наїхав на авто. Поїзд тягнув за собою авто якийсь час, колиж машиніст здержав поїзд, льокомотива вивернулася, повстала пожежа й охопила часть поїзду. Сто людей ранених, із того 3 дуже тяжко.

Арештування за фальшування векслів.

Львівська поліція арештувала 34-літнього д-ра Гірша Лямa (зам. Газова 8) за фальшування підписів на векслях.

Жертви тайфуну в Японії.

Тайфун, що лютував над Японією, найбільш заподіяв шкоди на острові Кію Шію. Шкід є на 100 міл. єн. Є сто вбитих, 100 досі не віднайшли, ранених 700. Знищених домів 4.000. Потонуло богато човнів. Великі шкоди заподіяв тайфун і в Кореї, та з причини перервання комунікації нема відтам вісток.

Вмирають наслідком спеки.

Наслідком спеки, що навістила Злуч. Держави, згинуло 40 людей. Дня 20. липня була найвища температура, якої не тямлять від 54 літ.

Жінка під колесами поїзду.

На Знесінні на зал. шляху 53-літня Катерина Урбанська збирала ромен. Вона не чула перестерігаючих сигналів і впала під колеса пересуваних на той шлях вагонів. Колеса відтяли їй ногу.

Біржа.

Гроші.

Американський долар 8·88·75—8·89·00, канадійський долар 8·80·00—8·80·50, чеська корона 0·26·25—0·26·50 австрійський шілінг 1·25·50—1·26·00, румун. лей 0·05·00—0·05·50, французький франк 0·34·80 - 0·35·00, швайцарський франк 1·72·00—1·72·50, фунт штерлінгів 43·40·00 - 43·70·00, радянський червінець 11·00 - 12·00, німецька марка 2·12·65—2·12·50.

Збіжа.

Пшениця двірська 43·25—44·25, пшениця селянська 39.00—40.00, жито галицьке 17·00—17·50, ячмінь галицький броварняний —·00——·00, ячмінь на мливо 18·00—18·50, ячмінь пастівний 16·75—17·25, овес галицький 18·50—19·00, кукурудза румунська 22·25—23·25, бараболя промислова 0·00—0·00, фасоля біла —·00——·00 фасоля колірова 00·00—00·00, фасоля краса 40·00—45·00 горох ків-Вікторія 24·75—26·75, горох пільний 22·25—23·25, бобик 19·00—20·00, мішанка паст. в зерні 00·00—00·00, вика 00·00—00·00, сіно солодке краєве пресоване 6·00—7·00, солома пресована 4·50—5·00, гречка 26·50—27·50, льон 00·00—00·00, лубінь синій 00·00—00·00, ріпак 00·00—00·00, грисік кукурудзяний 00·00—00·00, мука кукурудзяна 00·00—00·00, отруби житні 9·00—9·50, отруби пшеничні 13·00—13·50, крупи гречані 52·00—54·00 пшоно 00·00—00·00, крупи ячмінні 00·00—00·00, пенцак 00·00—00·00, просо краєве 00·00—00·00, макухи льняні 29·00 - 30·00, мак синій 150·00—160·00, мак сивий 110·00 - 120·00, конюшина червона 000·00—000·00.

Дописи.

ДРОГОБИЧ. (Ювилей Окружного Відділу Взаїмн. Помочі Учительства). Дня 26|6 ц. р. Окр. Відд. ВПУ. святкував 25 літний ювилей свого існування. В 9. год. зрана відправилось у місцевій церкві поминальне богослуження за померших членів Відділу. В 12 год. в понудне відбулась Академія зі слідуючою програмою: 1) Відкриття академії. 2) Привіти. 3) Хорові продукції. 4) Історія розвою і діяльности Відділу. 5) Декламація. 6) Хорові продукції. 7) Новельки з учительського життя. 8) Барітонове сольо. 9) Скрипкове сольо у супроводі фортепяну. Святочну Академію відкрив голова Відділу. Павло Лопата короткою, гарно обдуманою промовою і запросив до почесної Президії Василя Ратальського, Костя Мацюка і голову Матірного Т-ва тов. Івана Стронського, що не жалував свого здоровля, а приїхав, щоби особисто зложити привіт від Матірного Товариства. Появa почесної Президії, зложеної з найстарших членів Товариства, а зокрема сиволосого голови краєвої організації, викликала бурю оплесків усіх присутних учасників торжества. Відтак складали привіти від місцевих і повітових установ їхні делеґати. Привіти були зложені від філії „Просвіти“, Кружка „Рідної Школи“, філії „Сільського Господаря“, Т-ва „Боян“, „Учит. Громади“, „Студентського Гуртка“, „Союзу Українок“, „Пласту“, „Зорі“, „Муз. Інст. Лисенка“; крім того письменні привіти надіслали Вп. дир. української ґімназії В. Кузьмович, поетка Уляна Кравченко, І. Полотнюк і Методій Білинський. По відчитанні привіту від п. Уляни Кравченко, саля відгукнулась ураганними оплесками і окликом: „Слава!“ Хорові продукції виконав дрогобицький „Боян“ під управою п. М. Іваненка і треба признати, що виконання було під кожним оглядом поправне. Два барітонові соля відспівав п. Теофіль Дуб, диріґент „Борисл. Бояна“, а виконав їх так старанно, що міг вповні вдоволити і найвибагливішого критика. Так само вдоволяючо випало скрипкове сольо п. Гаврищука. Супровід фортепяновий спочивав у руках Вп. п. інжинерової Кулуцької. Пані Гаврилюківна з великим артизмом віддеклямувала поезію, яку спеціяльно для нашого свята написала поетка Уляна Кравченко, що колись працювала як учителька в Дрогобиччині. П. Марків відчитав свої власні новельки з життя народнього учителя. Доклад про 25 літню діяльність виголосив один з найстарших членів Кость Мацюк. Реферат його був старанно викінчений так що присутні мусіли створити собі докладний образ всесторонньої праці зорґанізованого учительства на всіх ділянках народнього життя. Ціле свято знаменувала глибока повага і святочний настрій. Мило нам ось тут висловити глибоку вдячність делеґатам Відділів Стрийського і Самбірського, які через своїх делеґатів зложили від себе товариські привіти. По академії відбувся комерс і спільна фотографія. На комерсі було наглядно видно, що учительство тутешне, наче одна рідня, в любові і в заімній пошані прямувати далі буде до витиченої цілі.

К. М.

МИКУЛИЧИН. (Як живуть літники. — Українські імпрези. — Українські підприємства). Не знаю, як де, але в Микуличині мають літники дуже уріжноманітнений побут. Уживають пляжі й купелів у Пруті до-схочу, роблять менші прогульки в поблизькі ліси, а більші в сусідні місцевости (Дора, Микуличин, Ямне, Татарів, Ворохта) або в гори (найближчі: Свинянка, Ліснів, дальші: Хомяк, Говерля), а коли і того мають доволі, то йдуть до кіна, яке тут грає тричі в тижні в домі польської читальні, або на ріжні імпрези. А є в Микуличині тих імпрез, що не міра: мало не щодня приїздить сюди „світовий цирк“, зложений з двох чи з трьох дихавичних і голодних осіб, то „атлети-борці двох півкуль“ (Европи й Америки), що мають відвагу підшиватися під особи відомих змагунів Гаркавенка і Богатирева, хоч їм так далеко до них, як і підписаному, то „чудотворець-маґік“, то інші. Всі ті й інші імпрези відбуваються в салі чит. „Просвіти“, дім якої положений в осередку Микуличина. Саля доволі гарна, біда тільки, що на більший збір людей за тісна і вимагає конче відповідного побільшення. Комуж і тих імпрез за багато, той уживає всякого роду спортів (копаний мяч, пястучка, ситківка й ін.) або йде на дансінґ до першого-ліпшого ресторану. Словом: наш брат-літник не може тут нарікати на скуку. — За останні два тижні мали ми в Микуличині й кілька українських імпрез. Так, був тут у переїзді театр Карабіневича з виставою „Ніч гріху“, одначе більшої фреквенції не мав, бо оголошуваний речинець вистави кілька разів пересувано (театр грав у міжчасі у Ворохті), через що публика була здезорієнтована. — В дні 12. ц. м. відбулися заходом місцевої читальні „Просвіти“ два концерти в честь Франка: пополудні для гуцулів, вечором для гостей. На програму тих концертів зложилися: промова Василя Домашевського, мішані хори під проводом Олекси Кіселюка, що співали народні і стрілецькі пісні, кілька деклямацій (переважно творів Шевченка!), що їх виголошували діти і старші, вправи дівчат лентами і вільноруч в супроводі співів і народній танець у виконанні Йосифи Кіселюк і Миколи Домашевського. Коли зважити, що концерт улаштовано виключно

селянськими силами, без якоїнебудь помочи інтелігенції, то слід признати, що він пройшов успішно і причинився хоч трохи до популяризації творчости Івана Франка. — Найближчого дня (13. п. м.) була в Микуличині вистава „Козацькі діти", що її влаштувала чит. „Просвіти" з Поломистого. Виставу підготовила з великим накладом праці учителька тамошньої прив. української школи п. Пасіка. Дохід з вистави обернено на бібліотеку при читальні в Поломистім. По виставі відбулися танці, що протягнулися поза північ. — Для доповнення поданих нами в попередній кореспонденції українських підприємств у Микуличині назвемо ще такі: фотографічне заведення відомого львівського фотографа п. Юрія Вінцковського, що веде одночасно в Ділку (передмісти Микуличина) власний пансіонат, ресторан п. Гуцуляка і віллі-пансіонати з кухнею або без пп. Бурачинської, Лятоцького, Гундяка, Андрія Стефанюка, Гумелюкової й інших.

Літник.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр:

Вівторок 22. липня, год. 8 вечором Суперники (знижки).

Малий Міський Театр:

Замкнений.

Кіна.

АПОЛЬО: Звукова фільма „Жінка й елемент". Звукові додатки.
КАСІНО: Голівуд, світ чудес і слави. Кп. Люіза Кобурська.
КОЛЬОСЕИ: Нечинне
КОПЕРНИК: У вічнім льокалі. Бунт вмисліз.
ЛЕВ: З причини відновлення салі й інсталяції звукового апарату Кіно замкнене.
МАРУСЕНЬКА: У вічнім льокалі. Бунт вмислів.
ОАЗА: Шпіони.
ПАЛЯС: Звукова фільма „Де схід є сходом" (Льон Чаней).
ПАН: Бальзаківське кохання.
ПАСАЖ: Телеграфіст 6. стежі. — Спасені мости.
ПРОМІНЬ: Як повстає людина?
СТИЛЕВЕ: „Вино кохання". Що таке кохання.
ФАТАМОРГАНА: Крила.
ХИМЕРА: Чудо 20-го століття.
УТІХА: Робін Гуд (Фербенкс). Арабська авантюра.

Програма радіо.

Середа 23. VII. 1930.

Варшава (1411,7) 16·15 Ґрамофони. **Гельсінгфорс** (221,4) 19·00 Акордіон. **Ляйпціг** (259) 14·30 Програма для дітей. **Льондон** (356,3) 17·45 Органи. **Берлін** (418) 14·00 Народня музика. **Стокгольм** (436) 18·30 Ґрамофони. **Рим** (441) 12·15 Легка музика. **Лянгенберг** (473) 13·05 Радіооркестра. **Прага** (487) 19·35 Російські пісні. **Брюссель** (509) Радіотріо. **Відень** (516,8) 15·45 Капеля Гайгера. **Будапешт** (550) 17·30 Солісти. **Харків** (1304) 15·30 Камеральна музика.

Четвер 24. VII. 1930.

Варшава (1411,7) 12·35 Грамофонові плити. **Гельсінгфорс** (221,4) 18·15 Радіоорхестра. **Ляйпціг** (259) 16·30 Концерт. **Льондон** (356,3) 13·00 Жіночий концерт. **Берлін** (418) 17·50 Програма для молоді. **Стокгольм** (436) 20·00 Військова музика. **Рим** (441) 1.730 Концерт. **Лянгенберг** (473) 10·15 Грамф. плити. **Прага** (487) 19·55 Радіо співи. **Мілянo** (501) 19·30 Концерт. **Брюссель** (509) 21·15 Вечір пісень. **Відень** (516,3) 11·00 Капеля Вінтерніца. **Рига** (525) 19·30 Концерт. **Мюнхен** (533) 16·25 Фортепяновий репітал. **Будапешт** (550) 21·30 Вечір пісень. **Москва** (825) 11·00 Концерт. **Харків** (1304) 19·00 Симфонічний концерт. **Париж** (1725) 22·30 Пісні Гайдна і Шуберта.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Український Театр „Кооператива" у Львові. Український Театр ім. І. Тобілевича в Станиславові:

Трускавець:
23. VII. „Троянда Стамбулу".
24. VII. „Ой не ходи Грицю".

Тустановичі:
25. VII. „Медді".
26. VII. „Маруся Богуславка".
27. VII. „Запорожець за Дунаєм".

Дальше турне нашого театру: Борислав, Східниця, Мразниця, Підбуж і т. д. Управа театру заангажувала як режісера театру п. Бенцаля з його дружиною. 2392

Репертуар Нового Українського Театру дир. К. Карабіневича. 2341

Рипно:
23/VII „Цариця Мадагаскару".

До театру прийму зараз **піністку і доброго скрипака.**

Український Театр під управою Ів. Когутяка.

Городенка:
Середа 23/VII Ревія: „Ай, Ай, Мокро всюди".
Четвер 24/VII „Чесна Зузанна".

Заліщики:
Пятниця 25/VII „Король життя".
Субота 26/VII „Жид вихрест".
Неділя 27/VII „Пташник з Тиролю".
Понеділок 28/VII Ревія: „Ай, Ай, Мокро всюди".

Дня 30 VII п. р. Театр відїзджає на гостинні виступи до Румунії, де перші вистави почнуться в Чернівцях. 2431

На „Рідну Школу" зложили замість квітів на могилу бл. п. проф. П. Холодного: Громадяне Мразниці к. Борислава 25 зол., о. Іван Лішинський Борислав, 10 зол. — Жертводавцям щиро дякує **Головна Управа „Рідної Школи".**

Всім заінтересованим подаємо до відома, що Команду Обласного Жіночого Табору над Дністром обіймає Вп. Сотн. Леонід Бачинський; місце збірки Товмач, 3. VIII. 1930 р. год. 7 **рано**. Організатори 2508

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

ГОДИННИК ВАШ буде найліпше направлений у найбільшій годинникарській робітні **Івана Зельтенрайха** Львів, пл. Марійська ч. 5. — З провінції просимо репарації присилати почтою. — Старомодні **жіночі годинники** переробляємо на ручні. 2468

МОРЕЛІ (априкози) **заліщицькі** 5 кг кошики за 21·— зол. висилає франко залічка С. Горовіц, Заліщики. 2484 5—5

Д-р ПРАВ шукає місця концепієнта в адвокатській канцелярії на провінції від зараз. Ласкаві зголошення на адресу: Л. Ганицький — Львів, Кльоновича 10. Для Д-ра Прав. 2506 1—2

ЛІСМИЧИЙ на державній посаді в Конгресівці, літ 38, одружиться з панною українкою з середнім приданим. Ласкаві зголошення до адміністрації „Діла" під **„Природник".** 2505 1-2

ПОШУКУЄТЬСЯ особи, яка займалась би домом і розуміалась би на сільськім господарстві. — Зголошення з поданням умови слати до: Уряду парохіяльного в Грушці поч. Товмач. 2510 1-3

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". В друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10